

Forrásalapú tanulás - módszertani önállóság - a könyvtárostánár hogyan járul hozzá a többi pedagógus módszertani szabadságához?

**KTE TSZN
2017.03.30.**

**Savanya Ildikó
könyvtárostánár
Szegedi Arany János Általános Iskola;
CSMKE elnökségi tag Iskolai Szekció**

HATÉKONYSÁG

2004 óta vagyok iskolánk főállású könyvtárostánára. A nagy osztálylétszámok miatt az eredetileg könyvtárnak szánt helyiségből osztálytermet alakítottak ki. 2008-ban nagy összefogással kialakult a könyvtár mai arculata, amely képes egy egész osztályt (max. 50 főt) befogadni.

Így már a technikai feltételek is adottak voltak a könyvtárhasználati célok hatékonyabb megvalósítására.

Ehhez kellett egy új stratégia, melynek elindításához az iskolavezetéstől maximális támogatást kaptam.

A cél az volt, hogy minél sokoldalúbban használjuk ki a könyvtárat, mint információforrást.

HASZNOSULÁS

A kézikönyvek magabiztos használata egyre több alkalommal nyújt sikerélményt a szaktanárnak.

A könyvtárhasználat során az egyes témákban elmerülve folyik a kutatómunka. Kézikönyvhasználat, információgyűjtés a netről, jegyzet- és vázlatkészítés, prezentációk összeállítása.

A pedagógus így tanórán kívül is megfigyelheti tanítványait, következtetéseket tud ezekből a kihelyezett órákból levonni.

Más fajta felkészültséget kíván egy-egy ilyen órára való felkészülés. Hitelessé válik a tanár a tanítványa előtt, ha óráira ő maga is a könyvtár dokumentumaiban kutat, s ezután ösztönzi ugyanerre diákjait.

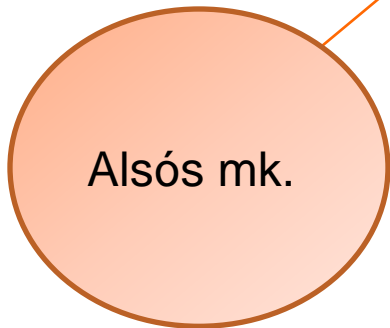
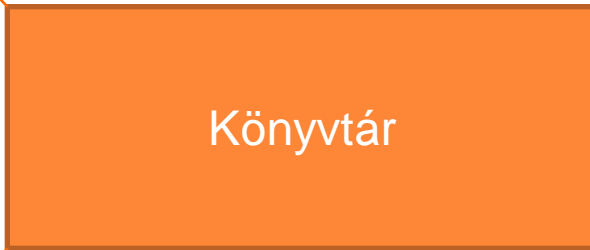
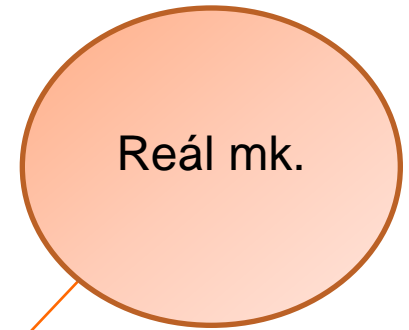
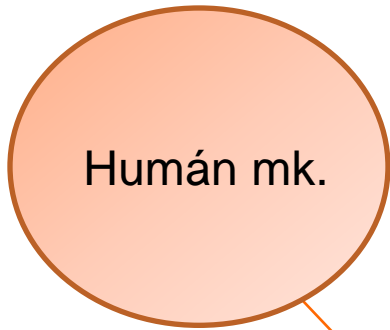
KÖNYVTÁRI PROGRAMTERV

- ☉ A könyvtári programterv készítése 4-5 éve nem kizárólag a könyvtárostánár feladata az iskolánkban, hanem aktív résztvevői a munkaközösségek is. Augusztusban összeül a könyvtári munkacsoport, és az iskola éves projektjéhez igazodó programokat állítunk össze.
- ☉ Az érdeklődési kör ezzel kitágul. Nem csak használói a munkaközösségek a könyvtárnak, hanem egy-egy ötlet mentén új programok kialakulásának lehetőségét is előrevetítik, ami új szint vihet a könyvtárhasználatba. A jó példa további sok jót követ, ezáltal motiváltabbak, céltudatosabbak lesznek a kollégák.

Projektek:

- Kétévente
 - Európai Unió
 - Játék éve
 - Egészségedre!
 - Képzelet szárnyán
 - Örökmozgó
 - Kalandozások
 - Mosoly

- Olvasás népszerűsítő programok
- Vetélkedők
- Könyvtári éjszaka
- Olvasókör
- Népmese vetélkedő
- 60 perc alatt a Föld körül
- Helyszínelők

- Tudósok a könyvtárban,
- Az év madara...
- Tolerancia program
- Szegedi nagyárvíz
- Pénzügyi vetélkedő

- Könyvtárhasználati órák:
 - tantárgyakhoz
 - témákhoz kapcsolódóan
- Arany Fórum – szakmák megismerése (pályaorientáció)
- Ünnepeink, hagyományok

Az igény kialakítása a kollégákban:

Nehéz kimozdítani a kollégákat a szaktantermekből, ezért,

- ☪ elébe megyek a dolgoknak

- ötletadás
- téma felvetés

- ☪ ezután jöhet az időpont egyeztetés

- De! köti őket
 - ☪ a feszített tanmenet
 - ☪ a tananyag mennyisége
 - ☪ a könyvtár leterheltsége
 - ☪ drámaóra
 - ☪ hittan

- ☪ ha az ötletünk ragadós:

- könyvek ajánlása ebben a témában
- példamutatás a diákok felé, hogy a tanár is jár a könyvtárba
- az óra előkészületeiben való segítség

a kihelyezett órákra nagyobb előkészület kell

- megtervezni
- előkészíteni
- felkészülni váratlan eseményre
 - ⌚ egy tanár kiesése a munkából már boríthat mindent
 - ⌚ teremcsere
 - ⌚ helyettesítés megoldása

Az órát tartó személye:

☞ Ha a **könyvtáros** tartja az órát a szaktanár láthatja:

☞ hogyan tudnak a diákjai csoportmunkában dolgozni

☞ mennyire tudnak/akarnak bekapcsolódni a feladatba

☞ irányító vagy irányított szerepkört tölt be az adott diák

☞ Ha **szaktanár** teszi mindezt:

☞ a szaktanár fejest ugrik a mélyvízbe, de gyakorlat teszi a mestert!

– új környezet

☞ helyes viselkedés a könyvtárban

– tájékozódás a könyvtárban

☞ a könyvtár részei

– okos „kütyük” nélkül is volt/van élet

☞ keresés kézikönyvben

☞ lexikonok, enciklopédiák

☞ könyvek csoportosítása

☞ betűrend

– internetes források alkalmazása

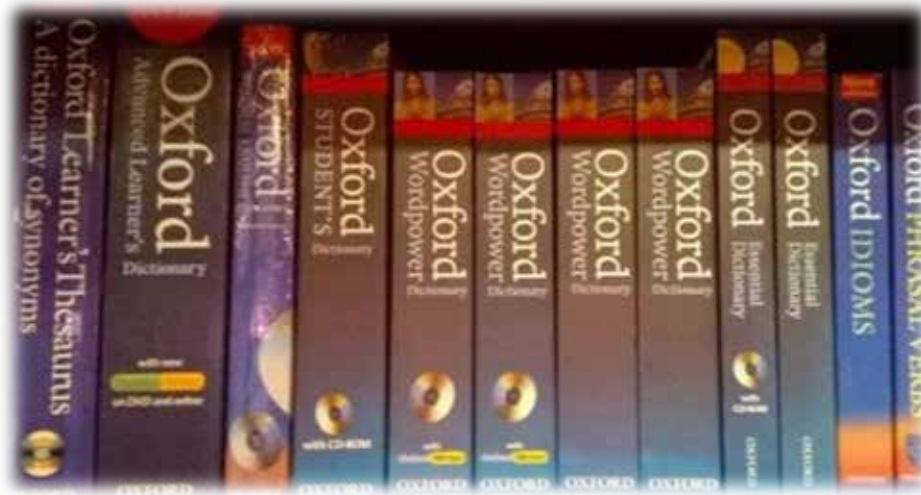
☞ helyes forráshasználat

☞ hivatkozás

a könyvtár, mint nyelvi labor

- cikkek elérése és fordítása a neten
- szótárhasználat
- angol filmklub

<http://oupbooks.hu/uploads/szotarak.jpg>

a könyvtár, mint jutalom

- alsó tagozaton hónapokig közösen dolgoznak fel egy kötelezően ajánlott könyvet
- egyre inkább kikérik a véleményem, mit ajánlanék
 - ☞ megújuló olvasmányok
 - ☞ a feldolgozás végén egy játék lehetőségét látják a tanítók a könyvtári órában
 - ☞ van, hogy nekem is újdonság az adott mű – de ezzel bővül a repertoárom
 - ☞ egyszerre olvasom és jegyzetelem a könyvet, és úgy próbálok hozzá feladatokat készíteni
 - ☞ sok esetben a játékot követően állítják össze a kollégák a számonkérés anyagát, felhasználva az adott irodalom játékos feldolgozását

a kollégák használják és használtatják a könyvtárat

- egyre több olyan feladatot állítanak össze a kollégák, ami egy-egy témakör kifejtéséhez kapcsolódik és ennek megoldása
 - ☉ egyéni
 - ☉ csapat
 - ☉ projekt munkában történik
- egyes tanárok lefoglalnak egy-egy számítógépet, melynek asztalán egy-egy mappában megosztják tanítványaikkal a rájuk váró feladatot
- „Tanárnő csinálhatok irodalom/kémia/technika/biológia/földrajz bemutatót?”

versenyre felkészítés

- forrásgyűjtés az adott témához
 - ⌘ bibliográfia készítése
 - ⌘ keresés az állományban
 - ⌘ versek a szavalóversenyhez
 - a külön gyűjtemény segíti a tanárok önállóságát – már tudják, hogy melyik polcrésznél kereshetnek
 - ⌘ prózamondó versenyhez
 - széppróza gyűjtése

a könyvtár kémiája

- ☉ Az egyik könyvtári éjszaka alkalmával kémia szakos kollégámtól azt kértem, hogy az alkímia rejtelmeiben mélyüljön el. Nem állítom, hogy ilyen témájú könyvektől roskadoznak a könyvtárunk polcai, de ő a könyvtárban kutatott, használta az állományt, és bújta az internetet. Ennek eredményeként nagyon jó kis kísérleteket láthattak a gyerekek, amire valljuk be a heti 1,5 órás tárgy esetében nehezen tudnak a kollégák kivitelezni.

KIBŐL LESZ IGAZI „OLVASÓ”?

Kollégák kapcsolata a könyvtárunkkal többféle lehet:

- ☪ a *felszínes*, aki csak teremhiány miatt betéved a könyvtárba szemben
- ☪ a *tudatos* használóval, aki kutatni küldi a tanítványokat a könyvtárba

Könyvtárhasználatra való ösztönzését hátráltató tényezők:

- ☪ a „megnövekedett” óraszám
- ☪ a feszített tanmenet
 - ennek eredménye, hogy még informatikából sem kapjuk meg az óráinkat

KÖNYVTÁRI ÓRÁK ÜTEMEZÉSE

A könyvtári órák/foglalkozásokra:

- ☉ a tanmenet szerint,
- ☉ projekthez kapcsolódva,
- ☉ egy-egy témakör tágabb feltérképezése során kerül sor

Ami történhet:

- ☉ könyvtári órára alkalmas időszávban
 - tanórán
 - délután (egész napos iskola)
- ☉ hétfévi programként

KÖZÖS MUNKÁK

Reál munkaközösség

- ☉ Közös program a Tudósok a könyvtárban c. vetélkedőnk, melyet komoly előkészület előz meg:
 - könyvajánló az anyaggyűjtéshez,
 - a forma kiválasztása: előadás, prezentáció-, plakátkészítése.
- ☉ A vetélkedő apropóját a Magyar Tudomány napja szolgáltatta.
- ☉ A diákok csapatokat alkotva egy-egy magyar tudós életrajzában kutakodva, a jegyzetelés-információgyűjtés praktikáit sajátítják el a szaktárgyi felkészültség mellett.

és a kis tudósok

KÖZÖS MUNKÁK

Humán munkaközösség

Olvasóvá nevelés

- ☞ Népmese napja
- ☞ Könyvtári éjszaka
- ☞ 60 perc alatt a Föld körül
- ☞ Nagy olvasás
- ☞ Online olvasási versenyek
(www.olvassel.ke.hu,
www.kalandosverseny.hu
Kaméleon olvasóklub)

RECEPT + ÖSSZEGZÉS

- ☪ Legyen egy jó ötleted, ami mögött egy összetartó csapat áll!
- ☪ Keress hasonlóan megszállott, a munkájában elhivatott szervezőtársat!
- ☪ Rukkolj elő egy szuper feladattal!
- ☪ Nyerd meg a célközönséget!
- ☪ Ha mindannyian csak ennyit teszünk egymás sikeréért, akkor az iskolai könyvtárosoknak mind a 181 tanítási napra adunk valami lehetőséget, mellyel új szint vihetnek a könyvtári programjukba.

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

A KÉPEK ELÉRHETŐK ISKOLÁNK HONLAPJÁRÓL:
[HTTPS://ARANY-SZEGED.MOZANAPLO.HU/PORTAL](https://arany-szeged.mozanaplo.hu/portal)

